

"קריאה מהנה!"

תוכנית לקידום שטף הקריאה

מדריך למורה

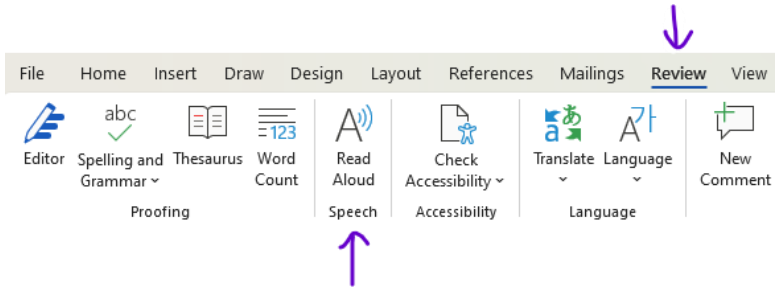
- ◀ שם הטקסט: **10 עובדות על ים המלח**
- ◀ מאת: מיכל בן דוד
- ◀ לקוח מתוך כתב העת סימניה.
- ◀ מספר מילים: 181
- ◀ מבנה רטורי: טקסט מידעי/כתבה

מטרות ההתערבות

1. הרחבת ידע עולם, ידע לשוני ואוצר מילים
2. הנאה מקריאה ועירור הסקרנות
3. תרגול מיומנויות קריאה בדגש על שטף קריאה בזיקה להבנת הנקרא

מהלך הפעילות

<p>(1) חשיפה למילים מתוך הטקסט תוך אבחנה בין מילים עם אותיות הומופוניות שיכולות להיקרא ביותר מהגייה אחת.</p> <p>בשלב הראשון התלמידים מתבקשים לסמן את הצורה הנכונה של המילה לפי משמעותה. בשלב השני הם מתבקשים להעתיק את המילים שסימנו למקומות המתאימים בטבלה לפי המספרים ולבדוק מה קיבלו בטור המסומן - 'מסע לים המוות'.</p> <table border="1" style="margin: 10px auto; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ך</td><td>ל</td><td>מ¹</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>ס</td><td>נ</td><td>כ</td><td>נ²</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ב</td><td>ו</td><td>ע³</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ו</td><td>י</td><td>ל</td><td>א⁴</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>ם</td><td>י</td><td>ר</td><td>ט</td><td>מ⁵</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ת</td><td>א</td><td>מ⁶</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ב</td><td>כ</td><td>ה⁷</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ם</td><td>י</td><td>מ</td><td>ע</td><td>ו</td><td>ט⁸</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ם</td><td>ל</td><td>ו</td><td>ע⁹</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ת</td><td>ו</td><td>ו</td><td>ה¹⁰</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>ך</td><td>ו</td><td>ת</td><td>ב¹¹</td><td></td><td></td></tr> </table> <p style="text-align: right; margin-top: 10px;">עירור סקרנות חשיבה - יר"ל (KWL): מה אתם יודעים על ים המלח? האם יצא לכם להגיע לשם? מה עוד הייתם רוצים לדעת על ים המלח?</p>				ך	ל	מ ¹									ס	נ	כ	נ ²				ב	ו	ע ³							ו	י	ל	א ⁴							ם	י	ר	ט	מ ⁵				ת	א	מ ⁶							ב	כ	ה ⁷							ם	י	מ	ע	ו	ט ⁸				ם	ל	ו	ע ⁹						ת	ו	ו	ה ¹⁰						ך	ו	ת	ב ¹¹			<p>טרום קריאה</p>
			ך	ל	מ ¹																																																																																															
					ס	נ	כ	נ ²																																																																																												
			ב	ו	ע ³																																																																																															
			ו	י	ל	א ⁴																																																																																														
				ם	י	ר	ט	מ ⁵																																																																																												
			ת	א	מ ⁶																																																																																															
			ב	כ	ה ⁷																																																																																															
			ם	י	מ	ע	ו	ט ⁸																																																																																												
			ם	ל	ו	ע ⁹																																																																																														
			ת	ו	ו	ה ¹⁰																																																																																														
			ך	ו	ת	ב ¹¹																																																																																														

<p>(2) הטרמת תוכן: קריאת קטע מידע קצר 'הידעת?! על שתי דמויות המוזכרות בכתבה: המלך הורדוס והמלכה קליאופטרה. לצורך השלמת פערי ידע. שאלות מנחות המעודדות קריאה פעילה - התלמידים מתבקשים למצוא בטקסט את התשובות לשאלות הבאות: מה הקשר בין ים המלח למלך הורדוס ולמלכה קליאופטרה? כיצד הכינוי 'ים המוות' קשור לים המלח?</p>											
<p><u>שלב 1</u>: האזנה להקראה קולית (בידי המורה או באמצעות קריינות דיגיטלית) תוך ליווי הקריאה באצבע ובמבט.</p> <p>שימו לב! מוצעות שתי גרסאות של הטקסט: בכתוב מלא ללא ניקוד ובניקוד מלא. בכיתות ד-ו נצפה שרוב התלמידים יקראו טקסט מסוג זה ללא הסתייעות בניקוד. ניתן להציע את הטקסט המנוקד לתלמידים שעדיין נשענים על הניקוד בקריאתם.</p> <p><u>נגישות אוריינית</u>: ניתן ליצור הקראה קולית דיגיטלית באמצעות אוטאר או באמצעות ההקראה הקולית ב־word. ראו הסבר בצילום המסך.</p> <p><u>שלב 2</u>: קריאה עצמית ראשונה. הנחיה למיקוד הקשב בתוכן, בניטור הבנה ובהקפדה על הדיוק בקריאה.</p>	<p>במהלך הקריאה</p>										
<p>(1) הבנת משמעותה של מילה מתוך ההקשר: סגולות < תכונות (2) תפקידיו השונים של סימן הפיסוק 'מירכאות'</p> <table border="1" data-bbox="225 1301 1209 1547"> <thead> <tr> <th>תפקיד המירכאות</th> <th>המילה/הצירוף במירכאות</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>לציין מושג או כינוי</td> <td>1. "ים המוות"</td> </tr> <tr> <td>לציין שימוש מילה שלא במשמעותה הרגילה.</td> <td>2. "מתבלבל"</td> </tr> <tr> <td>לציין מושג או כינוי</td> <td>3. "שבעת פלאי עולם"</td> </tr> <tr> <td>לציין מושג או כינוי</td> <td>4. "ספר השיאים של גינס"</td> </tr> </tbody> </table> <p>(3) קריאת קטע מידע אודות 'ספר השיאים של גינס' – להעשרת הידע ולקישור מפורש לכתבה ולחלק של הישראלים ומדינת ישראל בספר. התלמידים מונחים לחפש במרשתת שיא ישראלי נוסף שנכנס לספר השיאים של גינס.</p> <p>(4) חידון 'נכון / לא נכון' – לצורך בדיקת ידע והבנת הטקסט: החידון יכול להיות בגרסת נייר ועיפרון או חידון אינטראקטיבי. <u>קישור לחידון</u>. הוא יכול להיות אישי או כיתתי. אפשר גם לערוך את החידון בכיתה כשהתלמידים מרימים שלטים של 'נכון' או 'לא נכון'. אפשרות אחרת היא לסמן במרחב הכיתה שני עיגולים גדולים: אחד- 'נכון' והשני 'לא נכון'. המורה מקריאה את השאלה והתלמידים נכנסים לעיגול המתאים לדעתם.</p> <p>(1) ים המלח נמצא בצפון הארץ – לא נכון</p>	תפקיד המירכאות	המילה/הצירוף במירכאות	לציין מושג או כינוי	1. "ים המוות"	לציין שימוש מילה שלא במשמעותה הרגילה.	2. "מתבלבל"	לציין מושג או כינוי	3. "שבעת פלאי עולם"	לציין מושג או כינוי	4. "ספר השיאים של גינס"	<p>לאחר הקריאה</p>
תפקיד המירכאות	המילה/הצירוף במירכאות										
לציין מושג או כינוי	1. "ים המוות"										
לציין שימוש מילה שלא במשמעותה הרגילה.	2. "מתבלבל"										
לציין מושג או כינוי	3. "שבעת פלאי עולם"										
לציין מושג או כינוי	4. "ספר השיאים של גינס"										

<p>(2) ים המלח הוא המקום הנמוך ביותר בעולם – נכון (3) בתוך ים המלח אפשר לשנרקל ולמצוא בעלי חיים – לא נכון (4) טעמם של מי ים המלח הוא מר-נכון (5) קשה לצוף בים המלח – לא נכון (6) למי ים המלח ולבוץ שסביבו סגולות רפואיות – נכון (7) מי שרוצה לתפוס צבע ולהשתזף – ייסע לים המלח – לא נכון (8) המינרלים והמלחים בים המלח טובים לטיפוח הגוף – נכון (9) ים המלח נבחר לאחד משבעת פלאי תבל – לא נכון (10) כביש 90 בסמוך לים המלח נכנס לשיאי גינס בתור הכביש הנמוך ביותר בעולם. – נכון</p> <p>5) מיזוג מידע ממספר מקורות לצורך הכנת תעודת זהות על ים המלח.</p> <p>תרגולי קריאה – לשיפור מהירות ודיוק הקריאה קריאה חוזרת תוך הקלטה ומדידת זמן + מעקב בתרשים. אפשר להציע לתלמידים להיעזר בהקלדה הקולית בוורד במהלך הקריאה. הטקסט שיקראו ייכתב אוטומטית וישמש לאחר מכן כבקרה על הדיוק בקריאתם. הנחו אותם לעבור עליו ולסמן מילים שלא קראו נכון. *יש להביא בחשבון כי לעיתים מנגנון ההקלדה הקולית אינו מדויק. חשוב כי ההקראה של הטקסט תיעשה בקול רם וברור ובסביבה שקטה.</p>	
---	---

פיתוח וכתובת התוכנית

ד"ר לימור קולן, מפמ"ר עברית בגיל הרך וביסודי

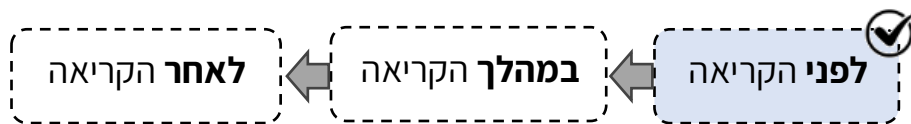
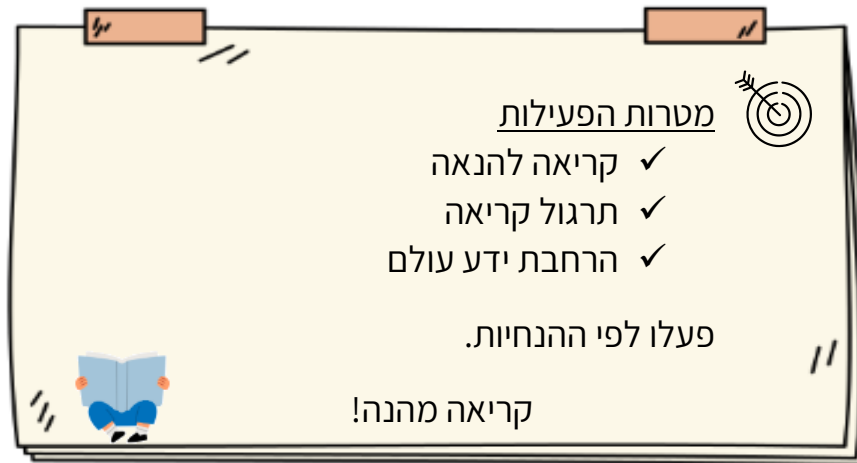
ד"ר אפרת קוצר, מדריכה ארצית, צוות הפיקוח על הוראת העברית ביסודי, המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

עריכת לשון וייעוץ פדגוגי: ד"ר אנה ענבר, מדריכה ארצית, צוות הפיקוח על הוראת העברית ביסודי,

המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

תשפ"ה 2024

10 עובדות על ים המלח

1) בעברית יש מילים דומות עם משמעות שונה.

א. עבור כל צמד מילים, סמנו את הצורה הכתובה הנכונה של המילה, לפי משמעותה.

מלח מלך	(1) יש לו כתר על הראש
נקנס נכנס	(2) עבר מן החוץ אל הפנים
אובדות עובדות	(3) מה שנכון וקיים במציאות
עליו אליו	(4) לכיוונו
מטרים מתרים	(5) מידת אורך
מעטים מאתים	(6) 200
עכביש הכביש	(7) הדרך הסלולה
טועמים תואמים	(8) מנסים מזון
עולם אולם	(9) כדור הארץ
הודות אודות	(10) בזכות
בתוך בטוח	(11) בפנים

ב. העתיקו לתשבץ את המילים הנכונות שסימנתם בסעיף הקודם, לפי המספרים שלהם.

מה התקבל בטור המסומן? _____

					1			
								2
					3			
						4		
								5
					6			
					7			
								8
						9		
						10		
						11		

(2) השלימו:

האם ביקרתם בים המלח? מה אתם יודעים על ים המלח?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

מה הייתם רוצים לדעת על ים המלח?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

(3) המלך הורדוס והמלכה קלאופטרה מוזכרים בטקסט, שמיד תקראו.

א. בואו נקרא ונגלה מי הם היו?

אתם יכולים גם להאזין להקראה של הטקסט [בקישור זה](#).

הידעת?!

המלך הורדוס: הורדוס היה **מלך יהודה**. מצד אחד הוא נודע כשליט קשוח

ואכזר ומצד שני אי אפשר להתעלם מהתרומה הרבה שלו לארץ ישראל.

במהלך שנות מלכותו הוא זכה למספר כינויים וביניהם "הורדוס הגדול

ו"המלך הבנאי". הכינוי האחרון ניתן לו הודות למפעלי הבנייה האדירים והמפוארים שהקים

כגון: חידוש בית המקדש היהודי, בניית עיר הנמל קיסריה ובנייה מחדש של מצדה, שהייתה

מיועדת להיות ארמון-מקלט עבורו למקרה הצורך.

אחד האיומים הגדולים על ממלכתו של הורדוס הגיע **מקלאופטרה**,

מלכת מצרים העתיקה, אשר שאפה להרחיב את ממלכתה, ולכבוש

שטחים ביהודה. קלאופטרה נחשבה מהיפות, החכמות והמתוחכמות

שבמלכות העולם ההיסטוריות, עד כי דמותה הפכה לאגדה. בציורים ובמחזות ואפילו

בספרים ובסרטי קולנוע - בכלם תוארה כדמות היסטורית יפה, מסקרנת, מאתגרת

ומיוחדת במינה.

ב. כשאתם קוראים את הטקסט: '10 עובדות על ים המלח',

חפשו תשובה לשאלות הבאות:

? כיצד המלך הורדוס והמלכה קלאופטרה קשורים לים המלח?

? כיצד הכינוי 'ים המוות' קשור לים המלח?

האזינו לכתבה המוקראת לכם בידי המורה או באמצעות [הקראה קולית דיגיטלית](#).

במהלך ההאזנה חשוב **תלוו את הקריאה** באצבע ובמבט.

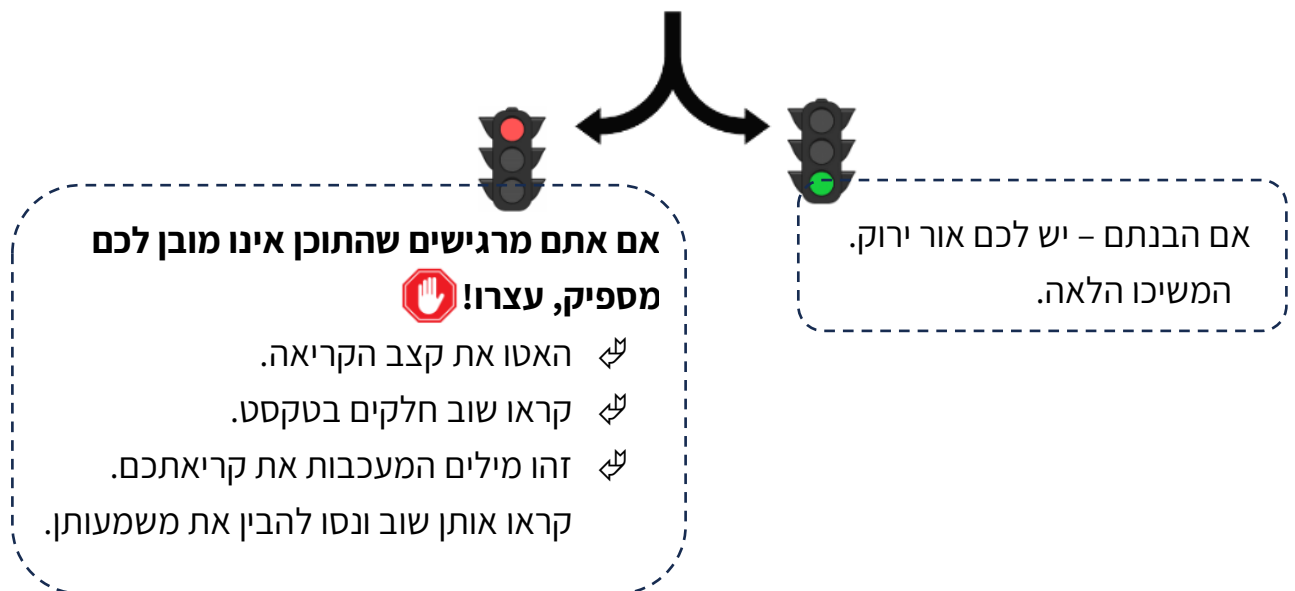
כעת תורכם, קראו בעצמכם את הטקסט.

דייקו בקריאתכם. אין צורך למהר!
קראו בקצב המאפשר הבנה.

במהלך הקריאה הקשיבו לתוכן:

בסיום כל היגד שאלו את עצמכם: מה הבנתם? על מה מסופר בו?

10 עובדות על ים המלח

מאת: מיכל בן דוד

- 1) ים המלח נמצא 424 מטרים מתחת לגובה פני הים, והוא המקום הנמוך ביותר בעולם.
- 2) ים המלח קרוי גם "ים המוות" מפני ששום בעל חיים לא מסוגל לחיות בתוך המים המלוחים שלו.
- 3) המלחים והמינרלים שיש במי הים גורמים לכך שמי שנכנס אליו צף בלי שום מאמץ.
- 4) כשטועמים את מי ים המלח מגלים שיש להם טעם מר. הסיבה היא שחוש הטעם שלנו "מתבלבל" מהמליחות הגבוהה ובטעות גורם לנו לחשוב שמדובר בטעם מר ולא מלוח.
- 5) המלך הורדוס היה בין הראשונים שהבינו שמי ים המלח והבוץ שסביבו הם בעלי סגולות רפואיות.
- 6) המלכה קליאופטרה השתמשה במי ים המלח כחלק משגרת הטיפוח והיופי שלה.
- 7) בים המלח קשה יותר להשתזף. הסיבה: המרחק הגדול של הים מהשמש גורם לכך שפחות קרינה מגיעה למי שנמצא באזור.
- 8) בים המלח כמעט לא יורד גשם. חוקרים טוענים שבעוד 200 שנים ים המלח יתייבש לגמרי.
- 9) בשנת 2011 התמודד ים המלח בתחרות "שבעת פלאי עולם", שבה בוחרים אתרים מרשימים או יוצאי דופן. מתוך 439 אתרים הגיע ים המלח למקום הארבעה עשר וכמעט הוכרז כאחד משבעת פלאי עולם.
- 10) הכביש שעובר בסמוך לים המלח (כביש 90)

נרשם ב'ספר השיאים של גינס'
והוא הכביש הנמוך ביותר בעולם.

לקוח מתוך: כתב העת "[סימניה](#)".

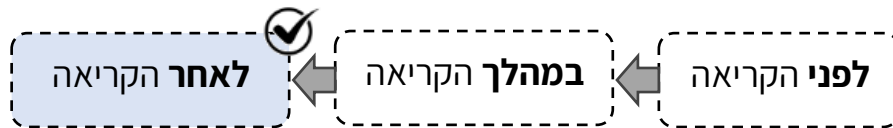
10 עובדות על ים המלח

מאת: מיכל בן דוד

- 1) ים המלח נמצא 424 מטרים מתחת לגובה פני הים, והוא המקום הנמוך ביותר בעולם.
- 2) ים המלח קרוי גם "ים המוות" מפני ששום בעל חיים לא מסוגל לחיות בתוך המים המלוחים שלו.
- 3) המלחים והמינרלים שיש במי הים גורמים לכך שמי שנכנס אליו צף בלי שום מאמץ.
- 4) כשטועמים את מי ים המלח מגלים שיש להם טעם מר. הסיבה היא שחוש הטעם שלנו "מתבלבל" מהמליחות הגבוהה ובטעות גורם לנו לחשוב שמדובר בטעם מר ולא מלוח.
- 5) המלך הורדוס היה בין הראשונים שהבינו שמי ים המלח והבוץ שסביבו הם בעלי סגולות רפואיות.
- 6) המלכה קליאופטרה השתמשה במי ים המלח כחלק משגרת הטיפוח והיופי שלה.
- 7) בים המלח קשה יותר להשתזף. הסיבה: המרחק הגדול של הים מהשמש גורם לכך שפחות קרינה מגיעה למי שנמצא באזור.
- 8) בים המלח כמעט לא יורד גשם. חוקרים טוענים שבועוד 200 שנים ים המלח יתייבש לגמרי.
- 9) בשנת 2011 התמודד ים המלח בתחרות "שבעת פלאי עולם", שבה בחרים אתרים מרשימים או יוצאי דופן. מתוך 439 אתרים הגיע ים המלח למקום הארבעה עשר וכמעט הוכרז כאחד משבעת פלאי עולם.
- 10) הכביש שעובר בסמוך לים המלח (כביש 90) נרשם ב'ספר השיאים של גינס' והוא הכביש הנמוך ביותר בעולם.

לקוח מתוך: כתב העת "סימניה".

לאחר קריאת הכתבה, נעמיק בהבנת הרעיונות שבכתבה, נחקור מילים, ונתרגל קריאה.

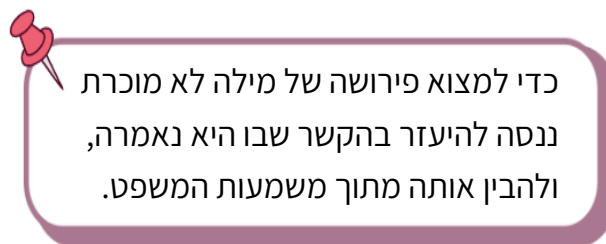

1) בטקסט כתוב: "המלך הורדוס היה בין הראשונים שהבינו שמי ים המלח והבוץ שסביבו

הם בעלי **סגולות** רפואיות"

במקום המילה '**סגולות**' אפשר לכתוב:

1) תכונות ב. אבחנות ג. מגבלות ד. תשובות

בטקסט שקראתם מופיע סימן הפיסוק מירכאות ("") מספר פעמים.

למירכאות מספר תפקידים אפשריים:

✓ לציין מושג או כינוי

✓ לציין ציטוט או דיבור ישיר

✓ לציין שימוש מילה שלא במשמעותה הרגילה.

2) חזרו לכתבה ואתרו את המילים המופיעות במירכאות.

א. העתיקו את המילים שמצאתם לטבלה.

ב. כתבו ליד כל מילה, מה תפקיד המירכאות.

תפקיד המירכאות	המילה/הצירוף במירכאות
	1.
	2.
	3.
	4.

ג. באיזו מבין המילים תפקיד המירכאות הוא יוצא דופן? _____

3) קראו את קטע המידע אודות 'ספר השיאים של גינס':

'ספר השיאים של גינס' הופיע לראשונה בבריטניה ב-1955 על ידי יצרן הבירה גינס, ששמע צמד ציידים מתווכחים מי הציפור המהירה ביותר. הוא הוציא ספר עם שיאים שייתן מענה לשאלות כדוגמת שאלת הציידים.

בעקבות הספר, יש אנשים המקדישים את חייהם לשבירת שיאים. בספרי גינס הופיעו גם שיאים של ישראלים ושל ארץ ישראל.

א. כיצד קשור **המשפט האחרון בקטע המידע** לכתבה שקראתם על ים המלח?

ב. חפשו במרשתת שיא גינס נוסף שנשבר בידי ישראלים או אפילו בידי מדינת ישראל עצמה.

4) נכון או לא נכון?

נכון לא נכון	1. ים המלח נמצא בצפון הארץ
נכון לא נכון	2. ים המלח הוא המקום הנמוך ביותר בעולם
נכון לא נכון	3. בתוך ים המלח אפשר לשנרקל ולמצוא בעלי חיים
נכון לא נכון	4. טעמים של מי ים המלח הוא מר
נכון לא נכון	5. קשה לצוף בים המלח
נכון לא נכון	6. למי ים המלח ולבוץ שסביבו סגולות רפואיות
נכון לא נכון	7. מי שרוצה להשתזף ולתפוס צבע – ייסע לים המלח
נכון לא נכון	8. המינרלים והמלחים בים המלח טובים לטיפוח הגוף
נכון לא נכון	9. ים המלח נבחר לאחד משבעת פלאי תבל
נכון לא נכון	10. כביש 90 בסמוך לים המלח נכנס לשיאי גינס בתור הכביש הנמוך ביותר בעולם.

Kahoot!

תעודת זהות – ים המלח

5) הכינו **תעודת זהות** לים המלח, שהמידע בה מבוסס על **מספר מקורות מידע** שונים:

↵ הכתבה שקראתם: **10 עובדות על ים המלח**

↵ סרטון

↵ מידע מהמרשתת

א. התחילו בסעיפים שיש להם תשובה בטקסט שקראתם.

ב. האם נשארו סעיפים שאינכם מוצאים להם תשובה בטקסט?

חפשו את התשובות להם במרשתת או [בסרטון](#).

ג. שאלו שאלה נוספת על ים המלח, שאין עליה תשובה בטקסט.

חפשו גם לה את התשובה במרשתת.

↵ שאלה:

↵ תשובה:

הוסיפו את כל המידע שמצאתם לתעודת הזהות של ים המלח, בעמוד הבא.

	מיקום בארץ:
	ייחודיות:
	קרינה:
	כמות משקעים:
	בעלי חיים:
	טעם המים:
	בריאות וטיפוח:
	תחרויות בעולם:
	תיירות:
	:

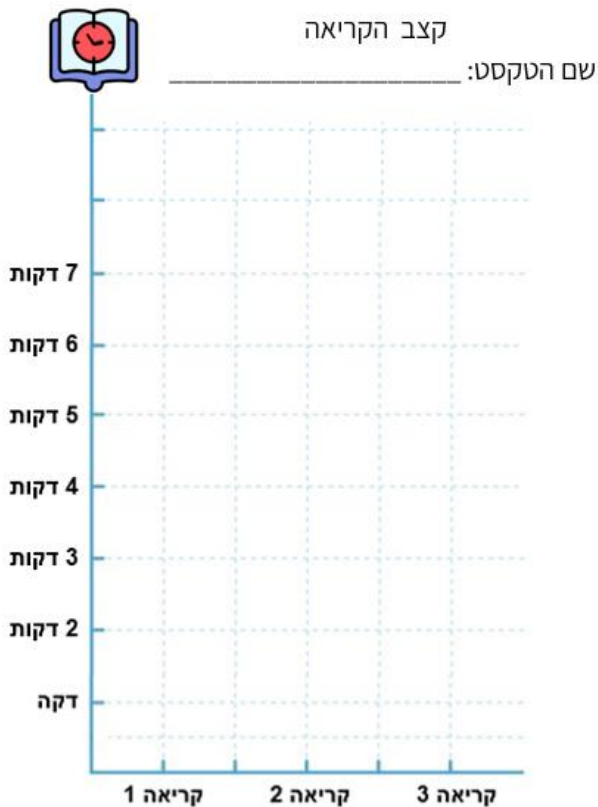

תרגולי קריאה – לשיפור מהירות ודיוק הקריאה

קריאה עצמית חוזרת

- קראו ברצף את הטקסט כולו: הפעם שימו לב גם **לדיוק וגם למהירות הקריאה**.
- כדי להעריך את **קצב הקריאה** שלכם, הפעילו שעון עצר בטלפון ומדדו את זמן הקריאה. השלימו בתרשים.
- כדי להעריך את **הדיוק** בקריאה שלכם, הקליטו את עצמכם בעזרת הטלפון הנייד. לאחר מכן האזינו לקריאתכם וסמנו על גבי הטקסט את המילים שאינכם מרוצים מאופן קריאתן – מבחינת הדיוק או הקצב. כמה מילים כאלה יש? השלימו בתרשים.

נהניתם לקרוא את הכתבה

10' עובדות על ים המלח'?

מוזמנים לקרוא כתבות מעניינות נוספות

בכתב העת '[סימניה](#)'.

סימניה
ירחון בעברית קלה

